

UB wordt Bibliotheek Binnenstad

In *Bibliotheek in beweging*, het Visiedocument Bibliotheek RUG 2020, gaat veel aandacht uit naar de toenemende digitalisering. Uitgangspunt is geworden Digitaal, tenzij... Aantal en omvang van bibliotheeklocaties nemen de komende jaren af.

In het Visiedocument staat:
“Door de digitale beschikbaarheid van informatiebronnen zijn vakbibliotheken niet meer noodzakelijk, waardoor het aantal bibliotheeklocaties kan afnemen. Dit is een landelijke trend. [...] Vanzelfsprekend zijn de wensen van de faculteiten bepalend bij het samenvoegen van bibliotheekvoorzieningen en het omvormen naar Library Learning Centres. Het belang om studenten in de faculteiten te houden wordt meegewogen bij de plannen”



Marjolein Nieboer foto Dirk Fennema

Tegelijkertijd wordt de universiteit op verschillende manieren geconfronteerd met een teruggang in eerste-geldstroommiddelen. Dit betekent dat de Bibliotheek steeds kritischer moet zijn op haar uitgaven en streven naar een optimale inzet van de beschikbare middelen. Directeur Marjolein Nieboer heeft van het College van Bestuur de opdracht gekregen om bezuinigingsplannen op te stellen waarbij het doel is de uitgaven voor personeel te reduceren ten gunste van het budget voor collectievorming. Van heel recente datum is het nieuws

over de 2% btw-stijging, wat met ingang van dit najaar een jaarlijkse toename van de kosten van licenties betekent van € 75.000,-. Hierbovenop speelt de voor Europa ongunstige dollarkoers.

Clustering

De Bibliotheek RUG denkt haar besparingen te kunnen bereiken door een clustering van bibliotheeklocaties. In zekere zin heeft de bibliotheek van de faculteit Wijsbegeerte hiermee een start gemaakt door in het voorjaar van 2011 op te gaan in het gebouw van de UB. De volgende stap in deze beweging is het samenbrengen in 2012 van de faculteitsbibliotheken Economie en Bedrijfskunde/Ruimtelijke Wetenschappen en Wiskunde en Natuurwetenschappen in het Duisenberggebouw, onder de naam Bibliotheek Zernike. In 2013 volgt dan de inhuizing van de vakbibliotheek Letteren inclusief archeologie in de UB. De voorbereidingen hiervoor starten dit najaar.

De leiding van de Bibliotheek heeft vergaande plannen in voorbereiding om de bibliotheekvoorzieningen in de binnenstad te concentreren op

één plaats: in het gebouw van de UB. Hoe zo'n Bibliotheek Binnenstad er precies uit komt te zien is nog niet duidelijk. De bezuinigingen en de opdracht vanuit de Reorganisatie voor personele krimp ten gunste van het budget voor collectievorming hebben de realisatie van dit plan wel versneld. Marjolein Nieboer heeft de faculteitsbesturen dit voorjaar gevraagd een principestandpunt te bepalen over de verhuizing van de vakbibliotheken in de binnenstad en Gedrags- en Maatschappijwetenschappen net buiten de diepenring, naar het UB-gebouw. Ze heeft inmiddels van het faculteitsbestuur Letteren instemming voor de inhuizing en van de besturen van Gedrags- en Maatschappijwetenschappen en Rechten in principe bereidheid tot medewerking. De brief van de faculteit Godgeleerdheid en Godsdienstwetenschap is nog onderweg, *as we speak*.

De verschillende facultaire bibliotheekcommissies zijn betrokken bij het overleg over clustering en er is afstemming en verder onderzoek nodig om als bibliotheek te kunnen voldoen aan door de faculteiten geformuleerde garanties en randvoorwaarden.

Marjolein Nieboer heeft verschillende voordelen voor ogen bij de realisatie van een Bibliotheek Binnenstad:

- Een slagvaardiger, efficiëntere en innovatievere bibliotheekorganisatie
- Vernieuwing van dienstverlening
- Integratie van collecties, na ontdebelling
- Een succesvoller personeelsbeleid, door toename van de onderlinge vervangbaarheid
- Een versterking van de eenwording tot Bibliotheek RUG

De sociale en ondersteunende functie die de bibliotheken nu in de faculteiten vervullen via hun studentenwerkplekken en als ontmoetingsplaats blijft ook in de toekomst bestaan door de inrichting van studentwerkplekken op de faculteit, bij voorkeur kwalitatief en kwantitatief op minimaal het huidige niveau. De keuze hierin is aan de faculteiten zelf en zal in het programma van eisen van de huisvesting van de faculteit opgenomen dienen te blijven. Dit voorkomt dat studenten *en masse* naar de UB zullen gaan waardoor er in de UB ondanks haar 1600 studieplaatsen onvoldoende capaciteit is. Dankzij o.m. laptopgebruik zijn veel studenten tegenwoordig anderzijds erg flexibel in hun keuze van werkplek. De studieplekken zullen indien nodig bij voorkeur door de faculteiten zelf worden beheerd.

Overige bibliotheekfaciliteiten

Het aanbod van bibliotheekinstructieruimtes, computerzalen en talenpractica dient op het huidige niveau gehandhaafd te blijven. Hierin zullen de faculteiten naar verwachting blijven voorzien.

Collectievorming blijft ingebed in de faculteit. Een zwaarwegende reden voor concentratie is de verwachte efficiencywinst die voortvloeit uit de concentratie van backoffice-activiteiten zoals aanschaf, catalogisering en dergelijke.

Een zeer gewaardeerde eigenschap van bibliotheken is het bieden van rust en stilte om te studeren. Studielandschappen neigen eerder naar een soort lounge-ruimtes, waar minder op de stilte wordt toegezien. Studenten verlangen naar meer stilte in de UB en dit heeft geleid tot een actiever beleid om de huisregels te handhaven. In het kader van het project Herontwerp Publieksfuncties UB-gebouw zal geluidszonering in het gebouw aan de Broerstraat worden ingevoerd.

Buiten de scope van deze clustervorming valt de Centrale Medische Bibliotheek. De CMB behoudt haar positie met beslissingsbevoegdheid bij het UMG.

Masterplan

Nieboer is met haar managementteam bezig met het opstellen van een masterplan voor de Bibliotheek Binnenstad. Binnen de bibliotheek het Mega Mindy masterplan genoemd. Ze stroopt haar mouwen op voor de vele activiteiten die de komende jaren op stapel staan, om te beginnen bij Letteren en archeologie.

Financieel gezond

De ingrijpende veranderingen bij de Bibliotheek leiden tot een gezond financieel beleid in een krimpsituatie. De Bibliotheek heeft immers te maken met een oplopende korting op de algemene inkomsten van € 333.000 in 2011, € 458.100 in 2012 en € 572.600 in 2014 en verder èn een heveling van personeelsbudget naar collectievormingsbudget van jaarlijks ruim € 100.000 (tot cumulatief € 766.500 in 2015).

In vergelijking met de huidige situatie levert het realiseren van een Bibliotheek Binnenstad inclusief de clustervorming op Zernike een aanzienlijke structurele personeelsbesparing op van naar schatting € 550.000. De besparingen worden gerealiseerd doordat op

facultaire locaties baliebezetting (overdag en 's avonds) en andere locatiegebonden werkzaamheden wegvallen die nu grotendeels worden uitgevoerd door bibliotheektechnische medewerkers en werkstudenten.

De Bibliotheek heeft toegezegd het collectievormingsbudget in 2016 en 2017 verder op te hogen tot € 984.500. Ze acht dit haalbaar met het oog op de verwachte personele besparingen van in totaal 14 fte over de jaren 2012-2016. De besparingen die de Bibliotheek in 2010 en 2011 doorvoerde hadden dezelfde omvang (14 fte) in een periode van twee jaar. Deze uitstroom is te verklaren door vergrijzing (natuurlijk verloop) en enkele vervroegde uitdiensttredingen.

- 1) Er komt een Overeenkomst van Dienstverlening (SLA) tussen faculteitsbestuur en directeur Bibliotheek.
- 2) Er moet een antwoord worden geformuleerd op de vraag hoe de open opstelling van de collectie van de vakbibliotheek Letteren, archeologie (en later de andere in te huizen collecties) in de Bibliotheek Binnenstad wordt gerealiseerd. En waar plaatsen we de deelcollecties in het gesloten magazijn na sanering?
- 3) Een ander op te lossen vraagstuk betreft de huisvesting van de collega's van het Letterenteam (en later de andere teams) in de UB. Hierbij zal waar mogelijk worden geprofi-teerd van de ervaringen bij het Bureau met het Nieuwe Werkenproject Stepp Up.
- 4) Welke nieuwe vormen van dienstverlening zijn er vervolgens nodig?
- 5) Hoe vullen we de *faculty liaison*-rol in van de informatie- en collectiespecialist (ICS) die optreedt als contactpersoon in de faculteit?

Het onderbrengen van de beoogde collecties en medewerkers vraagt de komende jaren wel aanpassingen in het 27 jaar oude UB-gebouw. Dit zal in het project Herontwerp Publieksfuncties UB-gebouw aan de orde komen en in verband met het kostenaspect op de agenda van het bestuurlijk najaarsoverleg van Bibliotheek met College van Bestuur worden gezet.

Tenslotte wijst Nieboer op de sterke relatie van het plan om een Binnenstadbibliotheek te vormen met het Personeelsontwikkelingsplan dat najaar 2012 wordt opgesteld. Hierin zal veel aandacht worden besteed aan flankerend personeelsbeleid om mobiliteit (loopbaanontwikkeling) en vervroegde pensionering te stimuleren. ❏



• Visiedocument



• De Bibliotheek in 2012, meer en meer digitaal, tenzij...
Pictogram 5, 2011